

Uspehi „Tedna denarnega varčevanja“ v ptujskem okraju

V »Tednu denarnega varčevanja« od 1. do 7. decembra t. l. je znatno poraslo število hranilnih vlog širše naše države. Delovno ljudstvo je večji del pravilno razumelo potrebo po nalaganju svojih prihrankov v denarne zavode in na ta način pripomoglo k zvišanju finančnih sredstev, ki nam bodo koristno služila za nadaljnji razvoj našega gospodarstva, za izboljšanje življenjskih prilik delovnih ljudi.

Tudi ptujski okraj je dosegel v Tednu varčevanja še kolikor toliko zadovoljive uspehe in se z njim uvrstil med okraje, ki so pokazali lepe rezultate. Po končnih podatkih, ki jih ima podružnica Narodne banke v Ptuj, je bilo v okraju izdanih v tem tednu 915 novih hranilnih knjižic, na katere so vložili vlagatelji skupno din 741.807.—, kar znaša povprečno din 811.— na vsako vlogo. Po posameznih hranilnih ustanovah so rezultati sledeči: Hranilne blagajne podjetij in ustanov so sprejele 484 vlog v znesku din 411.448.—, kreditni odseki kmetijskih zadrug 27 vlog na skupno din 14.134.—, Hranilnici Ptuj in Ormož 220 vlog v višini din 126.075.—, Narodna banka in pošte 184 vlog v iznosu din 190.150.—.

Če pa premetiramo te podatke z nekoliko bolj kritičnim očesom, pridemo kaj kmalu do zaključka, da uspehi vendar niso taki, da bi v tem pogledu povsem odgovarjali razmeram našega okraja. Če bi se krajevne varčevalne komisije bolj zavedale svoje naloge, pristopile k delu z vso resnostjo — nekatere komisije sploh niso delovale — če bi sindikalne in masovne organizacije nudile komisijam večjo oporo, bi bili uspehi mnogo boljši.

Oni sloji, pri katerih je dokazano, da so v posesti neizkoriščenega denarja, so se slabo odzvali varčevanju z nalaganjem na hranilne vloge 27 hranilnih vlog v znesku din 14.134.— pri 48 kreditnih odsekih kmetijskih zadrug predstavlja vse kar drugega kot uspeh. Delstvo, da je bilo samo za odkupe letošnjih poljskih pridelkov izplačano v gotovini več deset milijonov dinarjev, na račun davkov in iztržka trgovine pa vrnilo mnogo manj, dokazuje, da je znatni zneski gotovine napačno izven denarnega obtoka kot mrtev kapital, skrit doma na neprimernih mestih, ki ne prinaša lastniku nikakih koristi. Naproti, tako zadrževanje denarja vpliva na zmanjšanje vrednosti dinarja.

Močna industrijska podjetja v Ptuj, Strnišču, Majšperku zaposlujejo veliko število delavstva, vendar niso v nobenem podjetju zajele hranilne blagajne v krog varčevalcev niti 50 odst. zaposlene delovne sile. Najslabša blagajna v celnem okraju je Hranilna blagajna Lesno industrijskega obrata v Rogoznici, ki od svoje ustanovitve v maju pa vse do danes ni znala pridobiti niti enega vlagatelja; sledi ji Hranilna blagajna »Gradisa« v Strnišču, kateri se je z veliko težavo posrečilo pridobiti v 9 mesecih samo enega vlagatelja z naložbo din 500.—. Ravnotako ima izredno slabe uspehe Hranilna blagajna Gozdne uprave v Ptuj. Za neuspehe hranilnih blagajn odgovarja razen voditelja blagajne še vodstvo podjetja, vso pomoč pa mora nuditi sindikalna podružnica, ki mora biti gonilna sila in duša vsaj varčevalni propagandi. S tesnim sodelovanjem medsebojno povezavo hranilne blagajne, sindi-

kalne podružnice ter vodstva podjetja ne bodo izostali uspehi in se bodo tudi slabe blagajne lahko pomerile z najboljšimi kot so pri: Okrajni zvezi kmetijskih zadrug v Ptuj, Tovarni glinici in aluminiji v Strnišču, Tovarni strojil v Majšperku, Okrajnem ljudskem odboru v Ptuj, itd.

Da slednje blagajne pravilno razumejo svoje poslanstvo, nam dokazujejo doseženi uspehi Posebej je treba opozoriti na Hranilno blagajno OLO Ptuj, ki je, dasiravno osnovana šele koncem novembra t. l., že napovedala tromesečno tekmovalno, vsem ostalim hranilnim blagajnam okraja. Sama je zbrala tekom enega tedna preko 120 novih vlog. Pravilno povezavo z vodstvom svojega podjetja kaže Hranilna blagajna Tovarne glinice in aluminiji v Strnišču, ki je dosegla, da je podjetje podelilo 78 delavcem in nameščencem nagrade din 165.000.— v obliki hranilnih knjižic. Ta primer in primer Pletarne v Ptuj, ki nima svoje hranilne blagajne, a je na enak način nagradilo svoje najboljši, naj bosta za vzgled vsem ostalim podjetjem za v bodoče.

Omeniti je še Sadržarsko zadrugo »Osojnik« v Stukih, ki izplačuje svojim združnikom obračunane trudnodneve s pripisi na hranilne knjižice, ki lo ima vsak njen združnik. Takega načina izplačevanja, od katerega ima korist združnik kot skupnost, ni bi se poslužile še vse ostale KOZ in ZE.

Neuspeh Tedna varčevanja se je pri podjetjih in ustanovah pokazal v tem, ko nobeno podjetje, ki zaposluje preko 50 delavcev in nameščencev, ni dalo samo, niti ne sindikalna podružnica poudarja za ustanovitve lastne hranilne blagajne. Toda to se lahko še nadoknadi.

Razveseljivo je dejstvo, kako razumevanje je pokazala v »Tednu denarnega varčevanja« šolska mladina. Čeprav razpolaga ta z malimi zneski po din 20.—, 50.—, tu in tam s 100.—, pomagalo take vsote, zbrane skupno na hranilnih vlogah, krepi naše gospodarstvo, mladina pa pripravlja sebi na teh vlogah sredstva za prijeten letni odmor, za nabavo koristnih potreb in sl. S kakim veseljem prinese malček iz 3. ali 4. razreda svoj skromni prihranek v banko in kako mu žari lice, ko prejme svojo, da, svojo hranilno knjižico! Najboljše uspehe so dosegle osnovne šole v Ptuj, Cirkovcih in Ormožu.

Minil je »Teden denarnega varčevanja«, ni pa končano pridobivanje vlagateljev. Krajevne varčevalne komisije, vse sindikalne ter množične organizacije morajo še v naprej vztrajati in vršiti živo propagando med svojimi članstvom, da se bo število vlagateljev ne samo podvojilo, temveč vsaj podesetorilo. Ljudstvo je treba prepričati, da je edino oni denar varen, ki je naložen na hranilno vlogo, ker jamči za to država, so vloge popolnoma tajne, se na nje ne more staviti prepoved izplačila ali jih celo odtuji in lahko dvigne lastnik vsak čas svojo naložbo skupno še s 5% obrestmi.

Dnevni porast hranilnih vlog nam dovoli, zgovorno pričati, da se med našim ljudstvom močno budi zavest varčevanja in občutek varnosti napram hranilnim knjižicam, to pa naj bo v spodbudo oni trohici ljudi, ki še z nekim nezupanjem gleda na naše nove denarne zavode in ustanove.

Minil je »Teden denarnega varčevanja«, ni pa končano pridobivanje vlagateljev. Krajevne varčevalne komisije, vse sindikalne ter množične organizacije morajo še v naprej vztrajati in vršiti živo propagando med svojimi članstvom, da se bo število vlagateljev ne samo podvojilo, temveč vsaj podesetorilo. Ljudstvo je treba prepričati, da je edino oni denar varen, ki je naložen na hranilno vlogo, ker jamči za to država, so vloge popolnoma tajne, se na nje ne more staviti prepoved izplačila ali jih celo odtuji in lahko dvigne lastnik vsak čas svojo naložbo skupno še s 5% obrestmi.

Dnevni porast hranilnih vlog nam dovoli, zgovorno pričati, da se med našim ljudstvom močno budi zavest varčevanja in občutek varnosti napram hranilnim knjižicam, to pa naj bo v spodbudo oni trohici ljudi, ki še z nekim nezupanjem gleda na naše nove denarne zavode in ustanove.

Minil je »Teden denarnega varčevanja«, ni pa končano pridobivanje vlagateljev. Krajevne varčevalne komisije, vse sindikalne ter množične organizacije morajo še v naprej vztrajati in vršiti živo propagando med svojimi članstvom, da se bo število vlagateljev ne samo podvojilo, temveč vsaj podesetorilo. Ljudstvo je treba prepričati, da je edino oni denar varen, ki je naložen na hranilno vlogo, ker jamči za to država, so vloge popolnoma tajne, se na nje ne more staviti prepoved izplačila ali jih celo odtuji in lahko dvigne lastnik vsak čas svojo naložbo skupno še s 5% obrestmi.

V sodni dvorani št. 15.

Prednosti novega družbenega reda se odražajo pri vsem, kar raste na področju naše domovine. Vzporedno s to rastjo pa raste lik ljudi, ki sprejemajo novi družbeni red kot svoj red.

Razna gospodarsko življenjska vprašanja so bila svojčas neresljiva. Začenjali so se sodni procesi, ki so končavali z enim ali drugim obubožanjem ali celo z maščevanjem.

Svobodni ljudje rešujejo vsa vprašanja na kraji in življenjski način. Četudi pride do razne stvari pred sodišče, se jih večina konča s poravnavo.

Navajamo v dokaz nekaj primerov:

Kocmut Elizabeta, posestnica v Trnovski vasi, in Rajšp Martin, posestnik istotam, se nista mogla zediniti v vprisanju časa, kdaj bo Kocmutova dobila vrnjeno strešno opeko, ki jo je posodila Rajšpu. Končno sta se sporazumela za čas 2 mesecev.

Roškar Karl, kovač iz Spuhle, dolgo ni hotel razumeti skrbi potrošniške zadruge v Ptuj, da je ne bi nikdo izkoriščal. Račun za kovaško ogled je končno brez obotavljanja poravnal.

Zelenko Janez, prevžitar iz Kijcarja, in Lončarič Ludvik iz Kijcarja sta imela spor zaradi izkupička za kravo, ki ga je Lončarič neupravičeno dvignil pri Hamerskemu Ivanu, ni ga pa izročil Zelenku. S poravnavo sta končala spor.

Zibrat Franc iz Huma in njegova žena se nista mogla zediniti v gospodarskih vprašanjih. Celotna družina je trpela posledice teh nasprotij, največ pa 7-letna hčerka Marija in 13-letni sin Franc. Otroci so vedno težko prenašali nesoglasja med starši.

Žena Marija je končno uvidela, da hoče njen mož Franc imeti pri hiši red in znošno življenje za vso družino.

Njun sodni akt je odložen, startišče pa sta skupaj z otrokoma, četudi je vse izgledalo, da se bosta razšla. Moč ljubezni do otrok je le vedno zmagala nad slabimi nezaupanja, jeze in trme.

Ciglar Roza, kmetica v Podvirčih, in Kolarič Anton, kovač istotam, sta posestna sosedna na razpolovljeni parceli, ki jo je razmeril in zamejil geometer. Ciglarjeva je mejnike izdrla. Mejni spori so bili svojčas nevarni. Ciglarjeva in Kolarič pa sta ga končala s poravnavo.

Marčec Anton, posestnik iz Obreža, in Ivančič Vinko, posestnik istotam, sta dala po enega konja za vprego v no-

moč akciji za prevoz lesa na Pohorju, kamor sta tudi sama odšla.

Marčecu je zbolela žena, zato je odšel domov, Ivančič pa je ostal s konjema na Pohorju. Ob koncu je dobil Ivančič plačilo za svoje delo in za delo obeh konj. Prvotno se ni dal prepričati, da je tudi Marčec konj koristil prevozom, zato je del prejetega denarja pripadal Marčecu, Končno je Ivančič uvidel, da je Marčecova zahteva upravičena. Spor je končan s poravnavo.

Korže Franc, posestnik v Stopercah, se je zdravil v ptujski bolnici zaradi poškodb, ki mu je povzročil konj Leskovar Antona, posestnika iz Sveče.

V Podložu se je odpeljal Korže s kolesjem mimo Leskovarjevega vprežnega konja, ki ga nikdo ni držal na cesti na vajeih. Kmalu je pridrvel Leskovarjev konj z vozom po cesti. Zadel je v Koržetov koleselj, ga vlekel za seboj in končno prevrnil. Padec s kolesja za Koržeta ni bil brez posledic.

Izrednih in nekoristnih stroškov se nikdo ne vešeli. Tudi Leskovar se prvotno ni mogel sprijazniti s tem, da ga bo mala nepravilnost pri nadzorovanju konja stala več tisočev. Končno je uvidel svojo napako in podpisal poravnavo.

Mohorko Urban in Zofija, prevžitarja v Kočicah, ter posestnika Kodrič Jurij in Marija iz Kočic imajo svoje težave. Vžitarsko vprašanje ni enostavno.

Po pogodbi bi morala Kodričeva dati prevžitarjema do smrtne stanovanjske in prevžitne pravice s skupno hrano, sicer pa 1/4 vseh pridelkov v naravi ali v gotovini.

Že od 1. julija 1947 živijo narazen.

S poravnavo je odpravljena njihova prejšnja nespravnost. Vžitarka dodeli za določeno čas 20 kg izluščene žlice, 280 kg krompirja, 200 litrov hruščev, 180 litrov vina in nekaj v denarju. Zraven tega je vpisano v poravnavo, da bosta smela vžitarja soupravljati vodo, ki jo Kodričeva vrti iz grabe na dom.

Nesteto oblik imajo gospodarski odnosi med delovnimi ljudmi na vaseh. Pri ljudeh ki izpolnjujejo medsebojne obveze, do sporov ne prihaja.

Poslovni izkoriščanja, skritih za zavlačevanjem, izmišljanjem in neuvidevnostjo delovni ljudje več ne dopuščajo. Kar jim tudi ni treba, saj živimo v državi z družbenim redom, kjer je treba sproti onemogočiti vsak poskus nereda ali nesposlovanja poštenih medsebojnih odnosov.

Dedno dalje od zaostalosti

vedno bližje napredku

V »Tednu denarnega varčevanja« je bilo v vsej državi vpisanih nad 150 milijonov dinarjev novih denarnih vlog, ki jih je vpisalo okrog 300 tisoč novih vlagateljev. V istem času je bilo ustanovljeno veliko številno hranilnih blagajn, pri kmetijsko-obdelovalnih zadrugah pa mnogo hranilno-posojilnih odsekov.

Nad 500 km novih železniških prog je bilo zgrajenih letos v naši državi. Njihova vrednost znaša nad dve milijardi dinarjev. Nove železnice pomenijo popolnejšo povezavo industrijskih centrov z rudarskimi bazami ter povezavo doslej gospodarsko slabo povezanih pokrajin z velikimi prometnimi žilami. Da vse to služi izboljšanju splošnega gospodarskega stanja, ni treba posebej omenjati.

Od Dneva republike do 7. t. m. so v LR Hrvatski ustanovili 100 kmetijsko-obdelovalnih zadrug. Sedaj je na Hrvaškem 1500 kmetijsko-obdelovalnih zadrug. V mnogih krajih imajo vasi, v katerih so vsi kmetje v obdelovalnih zadrugah.

V letu 1940 je znašala povprečna poraba sladkorja 5,5 kg letno na prebivalca. V letu 1949, torej letos, pa znaša poraba 10 kg na prebivalca letno. To so vidni uspehi planskega gospodarstva in dviga življenjske ravni v naši državi.

Delavci živilske industrije v Sloveniji bodo do konca tega leta, zahvaljujoč uspehom večje storilnosti dela, dali široki potrošnji za 40 milijonov din živilskih artiklov preko plana.

V Novem Sadu so v tovarni »Novator« že v letošnjem aprilu začeli predelovati konopljin vlakna v kotonin. Poslej so obrat izpopolnjevali tako, da bo v naslednjem letu tovarna krila vse domače potrebe po sanitetni vati, delovnih oblekah, namiznih prtih, vati za odeje itd.

V Tuzli so tekom letošnjega leta izvršili predpriprave za otvoritev rudnika soli, ki se bo izvršila v letu 1951. Proizvodnja v novem rudniku bo znašala okrog 100 tisoč ton soli letno. S to količino bodo krite vse potrebe po soli v naši državi ter je ne bo treba več uvažati.

Industrijska predelava grozdja v vino se je začela letos v Imotskem okraju. V nekaj dneh so predelali toliko grozdja, da so vskladili 570 tisoč litrov vina izvrstne kakovosti. Prihodnje leto bodo vinograde in produkcijo povečali.

Trboveljski rudarji so 23 dni pred rokom izpolnili letni plan, v prostem času pa nakopali še 17.800 ton premoga. Do konca leta bodo delali še ob nedeljah ter nakopali nove velike količine premoga za tekoče potrebe našega gospodarstva.

družbenem redu je dovolj sveta za nove ceste, železnice, tovarne, šole, združne domove, bolnice in vse, kar ljudstvo potrebuje, zraven tega pa še ostane vedno dovolj sveta za državna in združna kmetijstva, gospodarstva in za privatna posestva.

Tudi v Zabovcih, Markovcih in Novi vasi je dovolj ljudi, ki so čutili vso krivico starega družbenega reda, ki so spraševali, zakaj ni dovolj sveta za vsakogar, ki ga hoče obdelovati. Končno je nastopil tudi ta čas, ko je sveta dovolj, ko so razrinjene tesne meje okrog malih delovnih ljudi. Marsikje to cenijo.

Počasi se tudi v teh treh vaseh razvija novo družbeno gospodarstvo. Iz sveta, ki so ga svojčas izkoriščali Kuharjevi v Zabovcih, Bezjakovi v Markovcih in Cvetkovi v Novi vasi, je ustvarjena združna ekonomija. S tem nastali novi družbeni gospodarski položaj je zavzelo sedem članov ekonomije, ki so šli preko vseh laži, intrig in psov, ki niso nič novega za ljudi iz skromnih družin. Njihovi sovražniki nikdar niso bili širokogrudni, temveč vedno le zahrbtni in strupeni ter škodoželjni. Težko je bilo začeti. Ni bilo dneva in ure, da ne bi kdo poskušal onemogočiti razvoja združnega življenja in prikazati malim posestnikom, da je bolje, če ostanejo pod zaščito kmetov kot

(Nadaljevanje na 3. strani)

Kmetijsko obdelovalne zadruge v ptujskem okraju so se tekom časa utrdile in razširile

Večina kmetijsko obdelovalnih zadrug v ptujskem okraju je mladih, ker so bile ustanovljene večinoma v letošnjem letu. Kljub temu, da so začele s svojim življenjem brez posebnih izkušenj v organizacijskem pogledu, so, zavedajoč se na prvi pogled na nepremagljive težave zabeležile po nekajmesečnem obstoju v pogledu organizacije in utrditve velike uspehe. Ena med njimi, ki je sicer starejša, je postala celo vzorna zadruga v bližnji in daljni okolici, to je zadruga »Osojnik« pri Ptuj.

V tej zadrugi imajo urejeno knjigovodstvo, pravilno določene ohišnice, kjer je le mogoče normirano delo, živino v skupnih hlevih, združnike nagrajujejo po vzornih združnih pravilih, prodajajo vse tržne viške državi, zadostili so vsem pogodbam, napravili proizvodni in finančni plan. Jesensko setev so izvršili stoodstotno in ob pravem času. Sadržarsko obdelovalna zadruga »Osojnik« je skratka vzorno socialistično združno gospodarstvo.

Vinogradniška obdelovalna zadruga Litmerk je tudi starejša zadruga v okraju. Zadrugniki delajo po brigadnem sistemu. Živino imajo koncentrirano v enem hlevu. V letošnjem letu so pridelali okrog 380 hl vina. Pridelke razdeljujejo zadrugnikom po vloženem delu. Jesensko setev so stoodstotno izvršili. Primanjkuje jim delovne sile.

V Središču je bila obdelovalna zadruga ustanovljena v letošnjem letu. Ima precejšnje število živine v treh hlevih. Knjigovodstvo je urejeno, delajo po normah. Ohišnic še niso dokončno uredili. Proizvodni in fi-

nančni plan so napravili, jesensko setev pa izvršili stoodstotno. Zasedjali so 14 ha pšenice, 3 ha ječmena in 3 ha rži.

KOZ Sobotinci je zadruga z velikim številom živine, ki se nahaja v skupnem hlevu. Število prašičev pa bodo še povečali. Ohišnice obsegajo do 1 ha. Imajo pa tudi dva nedisciplinirana združnika, ki se odtegujeta združnim obveznostim. Proizvodni in finančni plan je napravljen, izvršen je tudi plan jesenske setve.

Zadruga v Trnčah je bila ena prvih kmetijsko obdelovalnih zadrug v okraju, ki je letos prva končala z jesensko setvijo. Razpolaga z zadostnim številom strojev, tudi traktor imajo. Urejeno je knjigovodstvo in točno določene ohišnice. Delo so deloma normirali. Letos so imeli lep pridelek belih žit in krompirja. Proizvodni in finančni plan so izdelali, ga bodo pa še korigirali.

Kmetijsko obdelovalna zadruga v Desencih je stara šele dobrega pol leta, se je pa kljub temu že precej utrdila. Tekom zime bo imela priložnost in čas za notranjo organizacijsko ureditev ter vskladenje poslovanja po vzornih združnih pravilih. Pred zadrugo je koncentracija živine, ureditev ohišnic, normiranje dela itd.

V Goričnici ima zadruga lepo število živine, ki se nahaja v treh hlevih. Ohišnic niso še dokončno uredili, merijo pa okrog 1 ha. Delajo v treh brigadah, norm pa niso še določili. Proizvodni in finančni plan so izdelali. Težave pa so imeli z jesensko setvijo, ker jih je oviralo vreme, plan so pa kljub vsemu izpolnili.

Združna ekonomija v Markovcih bo sorenjena v kmeli'sko obdelovalno zadrugo

Ceste, na obe strani njive, travniki in gozdovi, večje in manjše vasi, strnjene in razkropljene novjše in starejše hiše na Ptujem polju ne predstavljajo slučajno nastalih posebnosti, temveč uspehe starega gospodarstva, ki je nastajal ob gotovih potrebah in razvojnih možnostih, ki so ga ustvarjale in izpopolnjevale generacije delovnih ljudi.

Kmetijsko obdelovalni zadruzi v Prvencih primanjkuje strojev. Nima jo še tudi določenih norm in brigadno skupinskega dela. Zadrugniki imajo po 1 ha velike ohišnice, na katerih rede po eno kravo ter nekaj prašičev. Setev so opravili stoodstotno.

V KOZ Moškanci imajo delno normirano delo ter osnovani dve brigadi. Ohišnice obsegajo od 4 a do 1 ha. Zadruga je pridelala letos precejšnje količine belih žit, krompirja in čebule. Oddala je tudi velike količine mesa.

V Osluševcih je zadruga v stadiju notranjega urejevanja. Ima pa ažurno knjigovodstvo. Tudi ta zadruga bo morala izrabiti zimski čas za svojo notranjo učvrstitev, normiranje dela, koncentracijo živine, ureditev ohišnic itd.

KOZ Grajena nujno potrebuje traktor-goseničar, da bo lahko povečala orne površine. Sicer je življenje v zadrugi precej urejeno, le z živino na ohišnicah bo treba napraviti red. Plan jesenske setve so stoodstotno izvršili.

Po ostalih kmetijsko obdelovalnih zadrugah v okraju je podobno stanje. Nekatere so napredovale bolj, druge manj, kakršni so bili objektivni in subjektivni pogoji. V gospodarskem pogledu velik del zadrug ni posvečal potrebne pozornosti svinjereji, kljub temu, da obstajajo za to velike možnosti. V prihodnjem letu bo temu treba pristopiti, kjer so le kake možnosti. Isto je pri perutnini. Sploh je pričakovati, da bodo zadruge v ptujskem okraju izkoristile mnogostranske možnosti razvoja ter okrepite vseh tistih panog, katerim doslej pri svojem notranjem urejevanju niso mogle posvetiti potrebne pozornosti.

Pz.